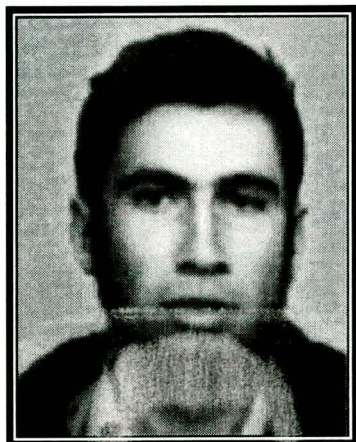

רב סמל צח גולדהנד ז"ל

בן רבקה וצבי
נולד ברעננה
בתאריך י"ד בחשוון תשי"ד, 23/10/1953
התגורר בירושלים
התגייס בפברואר 1972
שרת בחיל רגלים
נפל במלחמת שלום הגליל
בתאריך ב' בתמוז תשמ"ב, 23/6/1982
נקבר בהר הרצל

אזור: א חלקה: 21 שורה: 6 קבר: 6
הותיר אחריו אישה, שני בנים, אם ואחות

בן 29 בנפלו

קורות חיים

בן רבקה וצבי, נולד ביום י"ד בחשוון תשי"ד (23.10.1953) ברעננה. צח למד בבית-הספר היסודי ברעננה, המשיך ללמוד בבית-הספר התיכון על-שם אוסטרובסקי, והשלים את לימודיו במגמה החברתית. מטבעו היה צח בעל רוח אופטימית ונכון תמיד לעזור לזולת. הוא היה ספורטיבי ואהב לטייל. צח היה רציני ועם זאת בעל חוש הומור ועליו.

בפברואר 1972, התגייס צח לצה"ל ושירת בחיל-הרגלים. אחרי אימוני הטירונות, הוא עבר קורס צניחה. באפריל 1973 עבר צח קורס מ"כים, והועלה לדרגת רב"ט. הוא לחם במלחמת יום-הכיפורים, והיה בכוח הראשון שחצה את התעלה. צח לחם בקרב הקשה שנערך בחווה הסינית, ובעיצומה של המלחמה הועלה לדרגת סמל.

לקראת שחרורו מן הצבא הסדיר, הוא צויין על-ידי מפקדיו בתעודת השחרור שלו: "ביצע את תפקידיו באופן הטוב ביותר, אחראי, מסודר, אפשר לסמוך עליו בכל תפקיד". הוא הועלה לדרגת סמ"ר.

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

לאחר שהשתחרר מצה"ל, התחיל צח ללמוד באוניברסיטה העברית בירושלים בפקולטה לכלכלה ולמדעי המדינה. בד בבד הוא עבד כקצין ביטחון במלון "הילטון" ירושלים. לאחר כשנתיים, יצא לסיור ממושך בארצות אמריקה הדרומית, וכשחזר נשא את תמי לאישה.

ב-6.7.1979 נולד בנו בכורו תום. בשנת חייו האחרונה התמסר צח לבניין ביתו בשכונת עין-כרם, שבירושלים. במו-ידיו הוא עבד בהקמת ביתו, שלא זכה לחנכו.

צח מילא את חובותיו לצה"ל בשירות מילואים, ובשירות זה עלה ביוני 1981 לדרגת רס"ל.

מפקדיו ציינו אותו: "חייל יוצא דופן, בעל אופי חזק, שואל שאלות קשות להבהרת מטרות, עם זאת שותף מלא לביצוע, הוא שומר על פינה פרטית בכל מצב, נבון מאוד, איש שיחה מיוחד, מייצג את הגיוון המיוחד של הצבא הזה, שכולל בתוכו גם אנשים שבאופיים ובדעותיהם אינם אנשי צבא".

כשפרצה מלחמת לבנון, היה צח עם הכוח שלחם בגיזרה המרכזית באזור מנצ'וריה, סמוך לכביש ביירות-דמשק. הוא פקד על הכוח המוביל, גם בקרבות פנים אל פנים.

ביום ב' בתמוז תשמ"ב (23.6.1982), הופגזה יחידתו קשות בקטיושות סוריות. חיילים רבים נפגעו, ביניהם היה צח שנפצע פצעי מוות. בן 29 שנים הוא היה במותו.

הוא הובא למנוחות בבית-הקברות הצבאי על הר הרצל בירושלים. הוא השאיר אחריו רעיה - תמי, בן - תום, אם ואחות - דינה. שבועיים אחרי שנפל נולד בנו השני - מתן.

במכתב תנחומים, ששלח שר הביטחון למשפחתו, נכתב: "רב-סמל צח גולדהנד נתן את חייו למען מולדתו. הוא נפל במנצ'וריה שבלבנון. היה חייל שהתבלט באופיו המיוחד, עצמאי בדעותיו, איש שיחה נבון".

מפקד יחידתו כתב עליו למשפחתו: "היחידה שלנו נקראה להוביל את הכוח הקדמי בכמה מן הקרבות הקשים ביותר. באזור זה הייתה הלחימה

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

באויב פנים אל פנים וספגה הפגזות ארטילריה כבדות, מהן נפגעו בחורים
רבים, ביניהם רס"ל צח".

31.7.78ic n3 8"5

צח נולד בשנת 1953. למד כלכלה ומדעי המדינה באוניברסיטה
העברית בירושלים, ובמקביל עבד כקצין ביטחון באחד מבתי המלון
בעיר. נשא לאשה את תמי, ובשנת 1979 נולד בנם הבכור תום. בנם
השני, מתן, נולד כשבועיים לאחר נפילתו.
צח נפל ביום ב' בתמוז תשמ"ב, 23.6.82.

יהי זכרו ברוך

מלים, מלים, מלים. מה לכתוב, איך אפשר לסכם חיים, לסכם מהות שלמה של צח במלים. וצריך להיות סופר, וצייר שיוסיף קצת צבע, ומלחין שיתווה מנגינה, וחולם חלומות, ואיש מציאות, שישזרו כולם יחדיו את כל מה שהיה בדמותו הנפלאה של צח.

ומתחשק לומר — מי שהכיר את צח על כל גווניו, זכה לחוויה, ומי שלא — מה יוסיפו מילות סיכום אלו?

ארבע וחצי שנים של אהבה, של חברות עמוקה, עמוסת חוויות, ארועים, חלומות ותקוות, חתומות לעד בלב שנינו, וזה מקומן. אין שותפים לאותם רגשות עזים, הם רק של צח ושלי, ואין מקומם של מלים לשחוק בהם. אז נותרה רק המסגרת עליה אפשר לפתוח את סגור הלב.

הרבה הומור וצחוק היו שזורים בחיי היומיום, אופטימיות וחלומות. ואם נכשלים — אולי במחר מצפה הפתעה ושוב מתגברים בעזרת בדיחה וצחוק — פעמים קצת ציני.

כל כך קל ויפה לחיות עם צח, משענת בטוחה בתוהו־ובוהו של המציאות. עולם של חום ואהבה ושמחת חיים. ועם איש שכזה אפשר לתמרן ולמצא מוצא מכל משבר, מפח ואכזבה. "אפילו מהזיקנה איני פוחדת כשאנחנו יחד" אמרתי לו, ועכשיו...

צח היה חבר אמיתי לחיים, בכל מצב של לחץ היה לנו האחד את השני, לפנות אליו ולעזור. הרבה יזכרו את צח כאיש סגור, ואני אזכרנו כחבר פתוח לדבר על הכל. לשתף אחד את השני בכל מה שעולה בראש, בכל החלומות הכי משונים, בכל הבעיות שצצות ועולות, שאפשר הרבה לצחוק יחד — ואפילו לשבת ולבכות יחד.

צח היה איש עקרונות שדרש מעצמו ומהסובבים אותו את המכסימום, ביקורתי ומעמיק — בוחן כל בעיה לעומקה. אולם תכונות אלו השזורות עם רגישותו הרבה והתחשבות ברגשות הזולת, ממתנות את מה שעשוי להיראות כ"נוקשות". הוא לא היה איש פשרות, ואם בטח בצדקת דרכו היה נלחם עליה ונאחז בה כסלע איתן. אולם ידע לסגת כאשר נוכח שטעה, וידע להודות בטעותו.

צח היה שקול מאד במעשיו והחלטותיו, כאשר גמלה ההחלטה בלבו לעשות דבר מה לאחר שבחן אותו לעומקו, אפילו ייראה הדבר בלתי אפשרי — צח יבצעו ויצליח. בזה סייעו בידו העקשנות וההתמדה.

רדף צדק בכל ליבו, עוולות ועיוות הדין העלו את חמתו והיה נלחם גם את מלחמתם של אחרים.

לצח היה חלום גדול לטייל עם כל המשפחה לדרום אמריקה. חלום הטיולים התעורר בו בעקבות טיול שערך עם חברו יוסי נגר בראשית 1978 לברזיל, בוליביה, פרו ופראגוואי.

על הטיול חלמו שני החברים זמן רב, וכשעמדו להגשימו החל הספק

לכרסם בליבם. האם באמת רוצים לצאת לדרך ולהשאיר בארץ את הקשורות בנשמה. את החוויות המרטיטות של החיים אכן רוצים לחלק עם אדם מאד קרוב. אבל היה ברור שטיול בסגנון המתוכנן עם קיטבג על הגב, שני זוגות תחתונים ושינה תחת העצים, לא יצא לפועל אם מצרפים את הנערות. ודרבנתי את צח לצאת לדרך.

היתה זו פרידה קשה, געגועים אין סוף. הקלת מה היו המכתבים הארוכים-ארוכים שיכולנו לחוות דרכם את כל שעבר עלינו, ויכולתי אני לחוש מה מהטיול. בהמשך קשר המכתבים החלטנו להיפגש בארה"ב ולהמשיך יחדיו בטיול ביבשת זו. ואכן כשלושה חודשים טיילנו לאורכה ולרוחבה, כשעדיין נותר החלום לשוב ולטייל יחדיו גם בדרום אמריקה.

מספר אחד בכל סדרי העדיפויות של צח היתה המשפחה והבית. התא המשפחתי הוא הדבר החשוב ביותר שיש לטפחו. קן חם ומרגיע לחיות בו וליהנות. כשנולד תום בקיץ 1979, לא היה קץ לאשרנו. צח היה אבא נפלא וכשיצאתי למשמרות הערב שלי ידעתי ששניהם משתעשעים האחד בזרועות השני.

חלמנו למצא לנו פינה יפה עם מעט אדמה, הפשרה לגור בשיכון דירות היתה קשה לשנינו. שבת אחת הלך צח לעין-כרם וראה "חורבה" שבעיני רוחו כבר יכול היה לדמיין בה את חלום ביתו — וקנה. הביתה הרים טלפון ואמר: "קניתי פינת נוף משגעת". ידעתי שגם למשימה קשה זו יוכל!

את הבית החל לבנות במו ידיו. שנה של עבודה יום יום, ואחה"צ עבודה במלון "הילטון", ועם כל הלחץ תמיד שב הביתה עם חיוך ואופטימיות — שבעוד זמן לא-רוב נגור בפינת חלומותינו.

קנה חמור שיסייע בהעברת החומרים לבית שעל ההר, ובאותו יום שישי שבו קנהו רכב עליו ברחובות ירושלים להעבירו לעין-כרם. חמור לבן וצח עליו, אלא שברחוב הרצל החל החמור נוער כל כך עד שצח התבייש וירד וצעד לצדו. "המרצדס" קרא לו.

לפעמים תמהתי כמה אופטימיות יש בחבר שלי. אני כרסי בין שיני ובכל עבודות הבית התחלקנו וכל עול הבנייה על כתפיו, והעבודה, ואף פעם אין נימה של קושי ויאוש, תמיד חיוך ותקווה.

עד גמר השלד של הבית הגיע צח, ולא יזכה לגור בפינת חלומותיו. את שם ילדנו השני — מתן — בחר צח, ולא שיערנו בנפשנו עד כמה יהיה השם סמלי. מתן נולד כשבועיים אחרי שצח נהרג.

צח התייחס לחיים ברצינות ובכובד ראש ושקל את צעדיו ובחן את מעשיו, אך השילוב הנעים עם ההומור הרב, שמחת החיים, והנכונות לעזור, חיבבה אותו כמעט על כל אדם שפגש. את הלימודים החליט

לדחות עד שייגמר המבצע העיקרי של עיגון קבע בעיר שאהב. עד
שיסיים את בניית הבית ויחוש שיש למשפחה מקום בטוח.

"לא צריך הרבה כדי להיות מאושר" — מעולם לא הסתכל לראות
מה יש לאחר ולא צרה עינו. את עולמו הפנימי העשיר, את אושרו
ושמחת חייו, בנה יום יום. לאהוב, לדעת להעניק, לשמוח וליהנות
מדברים קטנים, זהו האושר האמיתי. וחי יום יום עם עקרונות אלו.
יש אנשים ששמם כה הולם את אופיים...

חטאתי לך חברי הטוב, אבא יקר שלנו, שמנסה אני במלים דלות
למסגר ולסכם דברים כל כך יקרים לנו. במלים שלעתים כל כך
חוטאות, מלים שמה ערכן ומשקלן לעומת כל המעשים, מלים שגם
אתה לעתים בזת להן.

ולכל החלומות הכל-כך מציאותיים שלנו, נוסף לי עתה חלום מיסטי
שאינו נתפס על ידי החושים העלובים שלנו — חלום של פגישה
מחודשת אי פעם, איפשהו, שאיננו יודעים היכן. וגם עם שורות
מסגרת אלו, נשארו, כל עולמנו היפה, כל חלומותינו וחוויותינו
היומיומיות, חתומים בלב שנינו, אהבה חתומה לנו ולבנינו, ואין כל
צורך ורצון לשתף אחרים.

תמי גולדהנד

למאיר שלום

שבתי לכתוב לך. הימים בישראל עצובים למדי. האסון שהיה בצור
החזיר אותנו למציאות העגומה של חיינו.

זה מחזיר אותי אחורה, הרבה אחורה, למלחמת "שלום הגליל".
בטח זכורות לך שיחות הטלפון הארוכות בינינו. בשיחות אלה
התנגדתי למלחמה הזאת. ראיתי בה פשוט מלחמה מיותרת. אך
המלחמה פערה בי פצע, מאותם פצעים שאין להם ארוכה. צח

נהרג. לפני כשבועיים פנתה אלי אשתו — תמי — וביקשה כי אשב ואכתוב כמה מלים לזכרו של צח.

אין לי ספק שדמותו — כפי שהיא נחרתה בי — והיחסים בינינו, ישארו בי כאותה אבן שאינה נגולה מפי הבאר.

אני חושב שבמידה לא מעטה מותו של צח השאיר בי את הרישום שהשאיר בי מותו של אבנר אחי. לפעמים זה מדהים לחשוב כך, אבל מצאתי הסבר כלשהו. כשאבנר נהרג הייתי צעיר למדי ולא הבנתי מספיק ברזי הקיום האנושי (העובדה שהבנתי יותר לא הוסיפה לי מאום). היה תהליך מסוים של הצטברות חזקה וגדולה של מחשבות, רגשות ומשקעים, שפשוט קשה היה לעכל אותם. כאשר צח נהרג, והיו בינינו יחסים קרובים למדי, צץ ועלה הכל באופן מוחשי ביותר. שני הארועים התערבבו זה בזה ויצרו משקע, שסהדי במרומים, אינני יודע להתמודד איתו. אומרים שהדרך היחידה היא לחיות בפעילות אינטנסיבית כל היום ולהעמיס על עצמך אחריות כזו שאינה מותרת לך זמן למחשבה.

מערכת היחסים עם צח מחזירה אותי לתקופת הלימודים לתואר הראשון. היתה תקופה כשגרנו ביחד באותו חדר במעונות גואטמלה, עבדנו יחד במלון, ואף יצאנו לבלות בערבים, מדי פעם. בכל אופן היה לכל אחד מאיתנו מסלול חיים משלו, אופי משלו. צח היה מסוגר למדי. מתחת למעטה הזקן הסתתר חיוך דקיק שגילה טפח וכיסה טפחיים. אינני זוכר שראיתי את צח כועס או צועק. ראיתי אותו רק מחייך, או רק רציני. ידעתי מעט מאד על עברו ועל משפחתו. היינו מבליים יחד את משמרות הלילה בעבודה לעתים קרובות למדי. דומני שאהבנו מכל את לילות הקיץ בהם יכולנו לשבת על שפת הבריכה במלון, כשהכל דומם ושקט מסביב. אלו היו אותם רגעים בודדים, רגעים של שלוה, שבהם היה צח נפתח מעט ומספר על עצמו.

אהבתי את השקט החיצוני המופגן שבו. בתוך תוכו לבטח היה מלא כרימון. אהבתי את נחישות החלטתו ועמידתו העקרונית לגבי נושאים מסויימים, כמו את הנכונות להתפשר, לסגת מעט, בנושאים אחרים. אבל ההחלטה היתה חשובה. בנישואיו עם תמי ובבניית הבית בעין־כרם עשה צח את הצעד לקראת בניית עתיד. הוא יצר את המסגרת שבה היתה חשובה לו, את המשענת המוצקה ממנה יוכל לעשות דברים אחרים. אך הוא השקיע את כל כולו בכך. הוא לא זכה לממש דברים אחרים שרצה. הוא לא אהב את העבודה במלון אך ראה בה הכרח, הכרח כל עוד הוא בונה את המסגרת. הוא רצה ללמוד מקצוע מסויים אבל לא הספיק לעשות

נהרג. לפני כשבועיים פנתה אלי אשתו — תמי — וביקשה כי אשב ואכתוב כמה מלים לזכרו של צח.

אין לי ספק שדמותו — כפי שהיא נחרתה בי — והיחסים בינינו, ישארו בי כאותה אבן שאינה נגולה מפי הבאר.

אני חושב שבמידה לא מעטה מותו של צח השאיר בי את הרישום שהשאיר בי מותו של אבנר אחי. לפעמים זה מדהים לחשוב כך, אבל מצאתי הסבר כלשהו. כשאבנר נהרג הייתי צעיר למדי ולא הבנתי מספיק ברזי הקיום האנושי (העובדה שהבנתי יותר לא הוסיפה לי מאום). היה תהליך מסוים של הצטברות חזקה וגדולה של מחשבות, רגשות ומשקעים, שפשוט קשה היה לעכל אותם. כאשר צח נהרג, והיו בינינו יחסים קרובים למדי, צץ ועלה הכל באופן מוחשי ביותר. שני הארועים התערבבו זה בזה ויצרו משקע, ששהדי במרומים, אינני יודע להתמודד איתו. אומרים שהדרך היחידה היא לחיות בפעילות אינטנסיבית כל היום ולהעמיס על עצמך אחריות כזו שאינה מותרת לך זמן למחשבה.

מערכת היחסים עם צח מחזירה אותי לתקופת הלימודים לתואר הראשון. היתה תקופה כשגרנו ביחד באותו חדר במעונות גואטמלה, עבדנו יחד במלון, ואף יצאנו לבלות בערבים, מדי פעם. בכל אופן היה לכל אחד מאיתנו מסלול חיים משלו, אופי משלו. צח היה מסוגר למדי. מתחת למעטה הזקן הסתתר חיוך דקיק שגילה טפח וכיסה טפחיים. אינני זוכר שראיתי את צח כועס או צועק. ראיתי אותו רק מחייך, או רק רציני. ידעתי מעט מאד על עברו ועל משפחתו. היינו מבליים יחד את משמרות הלילה בעבודה לעתים קרובות למדי. דומני שאהבנו מכל את לילות הקיץ בהם יכולנו לשבת על שפת הבריכה במלון, כשהכל דומם ושקט מסביב. אלו היו אותם רגעים בודדים, רגעים של שלוה, שבהם היה צח נפתח מעט ומספר על עצמו.

אהבתי את השקט החיצוני המופגן שבו. בתוך תוכו לבטח היה מלא כרימון. אהבתי את נחישות החלטתו ועמידתו העקרונית לגבי נושאים מסויימים, כמו את הנכונות להתפשר, לסגת מעט, בנושאים אחרים. אבל ההחלטה היתה חשובה. בנישואיו עם תמי ובבניית הבית בעין־כרם עשה צח את הצעד לקראת בניית עתיד. הוא יצר את המסגרת שבה היתה חשובה לו, את המשענת המוצקה ממנה יוכל לעשות דברים אחרים. אך הוא השקיע את כל כולו בכך. הוא לא זכה לממש דברים אחרים שרצה. הוא לא אהב את העבודה במלון אך ראה בה הכרח, הכרח כל עוד הוא בונה את המסגרת. הוא רצה ללמוד מקצוע מסויים אבל לא הספיק לעשות

זאת. האופי המיוחד שלו – קשיחות וסגירות חיצונית, תווי־פנים
חתומים לאלו שלא ידעו לקרוא את העיניים – קרצו לאנשים
שהציעו לו הצעות עבודה שונות. הוא סיפר לי על לבטיו, ונראה
שלמרות הכל החליט לא להתלהב.

קשה, קשה לכתוב על ידיד שנפל. קשה יותר לחשוב על משפחתו.
על תמי, על תום שמחכה ומתן שלא ידע. אם כל מה שאיננו
יכולים להסביר אנו תולים באשמתו של ה"גורל", זה הגורל
שלהם, זה הגורל שלנו. יש כאן איזו השלמה פאסיבית עם כל מה
שהוא מעל לבינתנו.

חיים סעדון

דאזיגער שטאט און פארמאגט (אין שטאט)

דאזיגער שטאט

דאזיגער שטאט

דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט

דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט

דאזיגער שטאט

דאזיגער שטאט

דאזיגער שטאט

דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט

דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט

דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט
דאזיגער שטאט

ערשטע זאך (האנדל)
 כמעט אלע זאכן (האנדל) 23.6.82

23/6/82

אלע זאכן

נאך אלעם אז קען
 אים א זיגל און
 דער שרייבט זיך, נאך
 אים אריבער און
 ווערט אים נאך

מענטשן אים
 גענוג אז ער
 מען קען א זיגל

מען קען א זיגל
 און א זיגל
 און א זיגל
 און א זיגל

אלע זאכן 14.6.82

דער אומגעזאגטער
 ווערט, און א זיגל
 און א זיגל
 און א זיגל

און א זיגל
 און א זיגל
 און א זיגל
 און א זיגל

און א זיגל
 און א זיגל
 און א זיגל
 און א זיגל